

Tarih : 08.12.2023

Sayı : AGM-BŞK / 1390

Konu : Türk Petrol Kanunu İle Tanınan Muafiyet Uygulamaları

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

Gümrükler Genel Müdürlüğü'ne

ANKARA

İlgi a) 27.11.2023 tarih ve E--00091355778 sayılı yazıları

b) 14.05.2019 tarih ve 44160769 sayılı yazıları

İlgi a) da kayıtlı yazılarında 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu'nun "İthalat ve İhracat" başlıklı 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında hariç tutulan haller dışında petrol işlemlerinde kullanılacak ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce onaylanan malzeme, ekipman, akaryakıt, kara, deniz ve hava nakil vasıtalarını ithalinin gümrük vergisinden, yapılan işlemler harçlardan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesna olduğu; Ancak, Cumhurbaşkanı tarafından oluşturulan ve Resmi Gazetede yayımlanan listede gümrük vergisinden istisna tutularak ithal edilmekte olan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tespit edilebileceğinden bahisle, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce düzenlenen ithalat izinleri 6491 sayılı Türk Petrol Kanunun 13'üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca "Faturada belirtilen malzeme petrol ARAMA işlemleri için gerekli olduğundan 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu'nun 13'üncü maddesine istinaden gümrük vergisinden, yapılan işlemler harçlardan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesna olarak ithali uygundur" ifadesi ile düzenlenen işlemler için BİLGE sisteminde kullanılan PETR1 ve PETR2 muafiyet kodlarında gerekli düzenlemeler yapıldığı belirtilmektedir.

Üyelerimiz tarafından Derneğimize iletilen bilgilere göre, ilgi a)’da kayıtlı yazıları kapsamında gümrük idarelerince 6491 sayılı Kanun hükümlerine göre petrol arama faaliyetlerinde kullanılmak üzere ithali yapılan ve BİLGE Sisteminde PETR1 muafiyet kodu seçilerek ithalat vergilerinden “sistem beyan farkı olmaksızın” muaf olarak ithal edilen malzemelerden ek mali yükümlülüğe tabi olanlar için ek tahakkuk yanında Gümrük Kanunu’nun 234/1-a bendi hükümlerine göre ceza kararı düzenlenerek ithalatçı firmalara, hatta bazı gümrük idarelerince

“iştirak” suçlamasıyla gümrük müşavirliği firmalarına da ek tahakkuk ve ceza kararı düzenlenerek beyan sahiplerine tebliğ edildiği anlaşılmaktadır.

6491 sayılı Kanunun 13/1’inci maddesi hükmünde her ne kadar petrol işlerinde kullanılacak ve ilgili Genel Müdürlükçe onaylanacak malzemelerin gümrük vergisinden müstesna olduğu belirtilmekle birlikte, Cumhurbaşkanı tarafından yayımlanacak listede kayıtlı malzemeler için gümrük vergisi ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna tutulacağı hükmü bulunmaktadır. Nitekim 2017/10441 sayılı Kararname (28.07.2017 t. ve 30317 s. R.G.) eki Listede yer alan malzemelerin 6591 sayılı Kanun hükümlerine göre gümrük vergisi ve ithalde alınacak diğer vergi ve resimlerinden istisna tutulmuştur.

Yine 6491 sayılı Kanunun 13/4’üncü fıkrası hükmünde,

“Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak ithal edilmiş olan malzeme, Türkiye’ye giriş tarihinden itibaren on yılını doldurduğunda, ithal eden veya devralan petrol hakkı sahibi söz konusu malzeme üzerinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak her türlü tasarruf hakkına sahiptir.” Hükmü ile aynı Kanunun 13/1 inci maddesi hükmünü tamamlayan nitelikte olan 2017/10441 sayılı Karar eki Liste kapsamı malzemelerin ithalinin yalnızca gümrük vergisinden değil, diğer ithal vergi ve resimlerinden de istisna olduğu ifade edilmektedir.

Ayrıca ilgi b) de kayıtlı yazılarının sonuç kısmında *“Ancak, ilgili mevzuat hükümlerinde gümrük vergisi ile ithalde alınan diğer vergi ve resimlerden ya da gümrük vergilerinden muafiyet tanındığı belirtilmiş ise, bu kapsamda yapılan ithalat işlemleri ek mali yükümlülükten de muaf olacaktır”* görüşü, gümrük idarelerinin tüm uygulamalarında esas aldıkları Gümrük Kanunu’nun “gümrük vergileri” tanımından hareketle yapılan tüm ikincil düzenlemeler ve idari kararları teyit eder mahiyette bir talimatı içermektedir. Nitekim ilgi a) da kayıtlı yazılarında belirtildiği üzere yazınız tarihi itibarıyla BİLGE Siteminde PETR1 ve PETR2 muafiyet kodlarında gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Diğer yandan T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğüne “Petrol Kanunu Tasarısı” ile Gerekçesi 23.06.2004 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulmuştur (<https://www5.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1041m.htm>).

Petrol Kanunu Genel Gerekçesinin 24’üncü Maddesinde; “Maddede, bir teşvik unsuru olarak petrol şirketlerinin kendi **petrol işlemlerinde kullanmaya zorunlu oldukları**, ancak yerli kaynaklardan temin edilemeyen malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz, hava nakil vasıtalarını **gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden, dahilde alınan her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olarak ithal edebilmeleri kolaylığı getirilmiştir.”**

Şeklindedir.

Yasa Koyucunun Türk Petrol Kanunu'nun 13 maddesini düzenleme amacı ve Genel Gerekçesi dikkate alınmadan yalnızca bir maddenin lafzından hareketle hüküm tesis etmek, Anayasamızın hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkesi ile uyumlu olmayacağı gibi, vergi hukukumuzda vücut bulan vergi kanunlarının lafzı ve ruhu ile yani kanunun amacı, kapsamı sistematigi ve terminolojisi ile bir bütün olarak hüküm ifade edeceği ilkesiyle de uyumlu olmayacağı değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, ilgi a) da kayıtlı yazılarının yayınlandığı tarihe kadar, gerek 6491 sayılı Kanunun 13'üncü maddesi hükümleri bir bütün olarak, gerek 2017/10441 sayılı Kararname eki listeye uygulanacak istisnanın kapsamı, gerek 6491 sayılı Kanunun Gerekçesi, gerek ilgi b) deki yazılı görüşünüz, gerek se BİLGE Siteminde PETR1 ve PETR2 muafiyet kodlarında gerekli düzenlemeler dikkate alındığında, gümrük idarelerince ve beyan sahiplerince 6491 sayılı Kanunun 13'ncü madde hükmünden anladıkları ve tahakkuka esas tuttukları husus, gümrük vergisi muafiyeti yanında ithalde alınan vergi ve resimlerden de muafiyet uygulanacağı şeklinde işlemler tesis edilmiştir.

Bilindiği üzere Gümrük Kanunu'nun 61/3'üncü fıkrası hükmüne göre, "tescil edilmiş beyanname, ait olduğu eşyanın vergileri ve para cezalarından dolayı taahhüt niteliğinde beyan sahiplerini bağlar ve gümrük vergileri tahakkukuna esas tutulur." Burada Kanun Koyucu tarafından beyan sahibine, vergilerin doğru hesaplanmasını sağlayacak veri ve bilgilerin beyan edilmesi yükümlülüğü verilmiş, ancak vergi tahakkukunu yapma yetkisi idareye verilmiştir.

Nitekim Gümrük Kanunu'nun 195/1'inci maddesi hükmü;

"1.Gümrük idaresi tarafından gerekli bilgiler kullanılarak tahakkuk ettirilen gümrük vergileri, Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine veya bilgisayara kaydedilir. Bilgisayara kayıt halinde, bilgisayar çıktıları Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defteri yerine geçer." Şeklinde olup, BİLGE Sisteminde ilgi a) da kayıtlı yazılarında belirtilen düzenleme yapılmadan önce beyan sahiplerince PETR1 muafiyet kodu seçildiğinde BİLGE sisteminde gümrük vergisi ve ilave gümrük vergisi yanında ithalde alınan diğer mali yükler için de vergi tahakkuk ettirilmemekte idi. Bu bağlamda gümrük idarelerince de 6491 sayılı Kanun kapsamındaki muafiyet hükmü gümrük vergisi yanında ithalde alınan vergi ve resimler içinde öngörülmekte ve uygulanmaktaydı.

Malumları olduğu üzere Gümrük Kanunu'nun 231/5'inci fıkrası hükmünde;

"5. (Ek:24/10/2019-7190/10 md.) Gümrük idaresi tarafından yükümlüye yazı ile yanlış izahat verilmiş olması hâlinde bu Kısım hükümlerine göre idari para cezası ve faiz uygulanmaz." Hükmü bulunmaktadır.

Ankara
GÜMRÜK M   AVIRLERİ
Derneği

Sonuç itibariyle, yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, 6491 sayılı Kanunun amacı, kapsamı, sistemat  i, terminolojisi ve gerekçesi dikkate alındığında;

- Kanun Koyucu bu Kanun hükümlerine göre ithal edilecek malzemeler i im gümrük vergisi muafiyeti yanında Resm  Gazete ile yayınlana liste kapsamı malzemeler için gümrük vergisi muafiyeti yanında ithalde alınan diğer vergi ve resimlerden de muafiyet  ng r lmesi,
- Bugüne kadar gümrük idarelerince de bu şekilde değerlendirilmesi,
- BÖLGE Sisteminde muafiyet kodunun Bakanlı ınızca buna göre tahakkuk hesaplaması yapmış olması,
- Ayrıca ilgi b) de kayıtlı yazılarında verilen izahat dikkate alındığında,

Gümrük idarelerce geçmişe yönelik olarak 6491 sayılı Kanuna göre gümrük vergisi yanında ithalde alınan diğer vergilerden muaf olarak yapılan ithalatlar için ek tahakkuk yanında Gümrük Kanunu'nun 234/1-a bendi hükmüne göre ceza uygulanmasının hukuki olmayacağı; şayet makamlarınca ilgi a) da kayıtlı yazılarında belirtilen açıklamalar ışığında ithalde alınan diğer vergiler ve mali yükler için muafiyet uygulanmayacağı şeklinde bir de erlendirmeniz söz konusu ise, ilgi b) de kayıtlı yazıları dikkate alınmak suretiyle Gümrük Kanunu'nun 231/5'inci fıkrası hükmü dikkate alınmak suretiyle ceza ve gecikme faizinin uygulanmaması yönünde idarelerinizin talimatlandırılması hususunun değerlendirilmesini taktir ve tensiplerine arz ederiz.

Saygılarımızla

Atilla  AH N

ANKARA GÜMRÜK M   AVIRLERİ DERNEĞİ

Yönetim Kurulu Başkanı